

1. Kvalita ve vzdělávání – země OECD

První kapitola analýzy se zabývá hodnocením kvality ve vzdělávání ve vybraných zemích OECD. Kapitola je strukturovaná do tří částí. První podkapitola se zabývá vymezením definice kvality a efektivity ve vzdělávání. Druhá podkapitola hodnotí existující metodiky sledování a hodnocení kvality a efektivity ve vzdělávání. Třetí podkapitola diskutuje způsoby využití sledování a hodnocení kvality a efektivity ve vzdělávání. Poznamenejme, že respektovány jsou otázky vztažené ke kvalitě vzdělávání na úrovni žáka, učitele, školy a vzdělávacího systému.

1.1 Definice kvality a efektivity ve vzdělávání

Podkapitola zabývající se definicí kvality a efektivity ve vzdělávání je dále členěna v souladu s množinou zemí uvedených v tabulce Ú-1. Výchozím teoretickým rámcem je upravené vymezení různých způsobů definice kvality ve vzdělávání podle Wittek a Kvernbekk (2011) ve smyslu:

- kvality ve vzdělávání chápané jako excelence a rovnost (výjimka),
- kvality ve vzdělávání chápané jako soulad s účelem, tj. s cílem služby,
- kvality ve vzdělávání chápané jako hodnota za prostředky (efektivita),
- kvality ve vzdělávání chápané jako transformace.

První z těchto způsobů se tak dotýká zejména otázky standardů ve vzdělávání, druhý otázky praktického uplatnění výstupů vzdělávání na trhu práce, třetí finanční efektivity, a čtvrtý přechodu žáků napříč vzdělávacími fázemi. Z praktického hlediska je v relevantních dokumentech jednotlivých zemí identifikováno, zda a jakým způsobem jsou jednotlivé přístupy k definici kvality ve vzdělávání v zájmových zemích analýzy implementovány. V poslední dílčí podkapitole jsou poznatky za jednotlivé země syntetizovány v návaznosti na situaci v České republice.

1.1.1 Austrálie

Austrálie je federativním státem, který je na nižší administrativní úrovni členěn jednak na státy a teritoria a jednak na územní jednotky na místní úrovni. Za oblast vzdělávání (např. registrace a regulace škol) má ústavní odpovědnost úroveň států a teritorií, federální úroveň však může intervenovat s cílem zavádět vlastní politiky (např. OECD 2012a). V tomto kontextu je na úrovni států a teritorií alokován dominantní, cca osmdesát až devadesátiprocentní, podíl finančních prostředků pro veřejné školy (cca dvě třetiny žáků). Federální zdroje hrají zásadní úlohu ve financování neveřejných škol, současně však pokrývají část nákladů veřejných škol a poskytují prostředky na speciální programy v rámci tzv. národního partnerství (viz Gonski et al. 2011, Harrington 2011, OECD 2012a). Zdůrazněme, že existují značné rozdíly v systému vzdělávání jednotlivých států a teritorií.

Současná podoba přístupu ke kvalitě ve vzdělávání je v případě Austrálie utvářena v návaznosti na reformní procesy, které byly iniciovány v polovině první dekády 21. století jako součást širší reformní agendy Austrálie (viz OECD 2012a, Santiago et al. 2011). Jedním z klíčových motivů k tomuto kroku bylo poznání, že ačkoliv její výsledky v mezinárodních šetřeních jsou lepší než průměr zemí OECD, zaznamenává Austrálie pokles v celkovém pořadí zemí a současně stále více zemí dosahuje výrazně lepších výsledků (viz Gonski et al. 2011, ANAO 2012, Santiago et al. 2011, Thomson et al. 2011, Thomson et al. 2012). Základem reformní agendy ve vzdělávání jsou dva klíčové dokumenty z roku 2008 v podobě: